

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-334 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-39/814-257
Karar Tarihi : 23.06.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ali Fuat KOÇ, Yunus ALTINIŞIK

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- İrfan KÜÇÜKHAYRAT
Yeni San. Sit.36 Blok No:8 Isparta

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Sevindi Tarım Mak. Otomotiv Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.
Ankara yolu 3.Km. Çankırı

E. DOSYA KONUSU: Sevindi Tarım Mak. Otomotiv Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin bayisi Hayratoğlu Ticaret'e mal tedarik etmeyi kestiği ve bayilik sözleşmesini 4054 sayılı Kanun'a aykırı olarak feshettiği iddiaları.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Sevindi Tarım'ın Isparta'da faaliyet gösteren ve bayisi olan Hayratoğlu Ticaret'e mal tedarik etmeyi kestiği ve bayilik sözleşmesini 4054 sayılı Kanun'a aykırı olarak feshettiği ifade edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 27.12.2010 tarih ve 9665 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 25.01.2011 tarih ve 2010-4-334/İİ-11-360.EA sayılı İlk İnceleme Raporu, Kurul'un 03.02.2011 tarihli toplantısında değerlendirilmiş ve 11-07/128-M sayılı kararı ile konu hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 16.06.2011 tarih ve 2010-4-334/ÖA-11-326.AFK sayılı Önaraştırma Raporu, 17.06.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/286 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-39 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Sevindi Tarım Mak. Otomotiv Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin, bayisi Hayratoğlu Ticaret'e mal tedarik etmeyi kestiği ve bayilik sözleşmesini 4054 sayılı Kanun'a aykırı olarak feshettiği iddialarına yönelik şikayetin reddedilmesi gerektiği ve konu hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, şikayetçinin geçmişte, tek seferliğine, Sevindi Tarım'dan çeşitli niteliklerde 3 adet römork ve 1 adet yangın tankeri alarak satışını yaptığı anlaşılmıştır. Ayrıca Sevindi Tarım'ın 2011 yılı fiyat listesinden şikayete konu olan alanda römork cinsi ve çeşitlerini (Tek dingil- çift dingil, damperli-dampersiz gibi

11-39/814-257

çeşitli niteliklerde römorklar, su tankeri ve bahçe forklift) üretip pazarladığı görülmüştür.

50 Dosya konusu ürünler ve incelenen tarafın faaliyet konusu dikkate alınarak ilgili ürün pazarı genel olarak tarım makineleri imalatı ve satışı pazarı olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili ürünlerin tüm Türkiye'de dağıtımının yapılabildiği ve ülke genelinde rekabet koşullarında bölgeler bazında belirgin farklılıklar olmadığı göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazar Türkiye olarak belirlenmiştir.

I.2. Öneri Sürecinde Elde Edilen Bilgi, Belge ve Tespitler

60 Sevindi Tarım, Çankırı'da yem sanayi, tarım makineleri, petrol ve lokantacılık gibi çeşitli alanlarda faaliyet gösteren bir şirkettir. 2010 yılında Sevindi Tarım tarafından satılan toplam römork sayısı 562 adet iken söz konusu teşebbüsün yurtiçi satışları 2010 yılında 2.446.811 TL olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu teşebbüs tarafından 70 Türkiye genelinde pazar payı %3-5 arasında tahmin edilmektedir. Sevindi Tarım'ın yıllık cirosu ve sattığı tarım makinelerinin adedi ve kendi pazar payı tahminleri dikkate alındığında tarım makineleri pazarında çok düşük bir pazar payına sahip olduğu anlaşılmıştır. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden anlaşıldığı kadarıyla Sevindi Tarım, üretmiş olduğu ürünlerin dağıtım ve pazarlamasını gerçekleştirirken, Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen bayilik hükümlerine göre, herhangi bir şirket ya da kurumla sözleşme yapmamaktadır. Bu bağlamda, yetkili satıcılardan Sağlam Tarım'dan elde edilen belgeler doğrultusunda, Sevindi Tarım'ın ürünlerini Burdur il ve ilçelerinde satmakta yetkili olduğu, ancak bayilik ilişkilerini belirleyen herhangi bir ibare bulunmadığı görülmüştür. Bu çerçevede Sevindi Tarımın kurumsallaşmış bir bayilik sistemine sahip olmadığı ve bayi ile sağlayıcı arasındaki ilişkilerin ayrıntılı olarak düzenlendiği bayilik sözleşmelerinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Diğer yandan Sevindi Tarım'dan elde edilen bilgilere göre, Hayratoğlu Ticaret ile ilişkisinin sona erme nedeni, Sevindi Tarım'ın pazarlama politikası gereği peşin çalışmaya yönelmesinden dolayı adı geçen firma ile vade ve fiyatta anlaşma sağlayamamasıdır.

Öneri kapsamında, şikâyete konu teşebbüsün yetkili satıcılarından bazıları ile konuya ilişkin bilgi almak amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Taraflar ile yapılan görüşmelerde elde edilen bilgiler aşağıda sunulmuştur.

80 Isparta Keçiborlu'da faaliyet gösteren Aynalı Ticaret adlı teşebbüste Yücel Aynalı, Denizli'de faaliyet gösteren Esenlik Motorlu Araçları adlı teşebbüste Rıza Esenlik, Samsun'da faaliyet gösteren Kocatepe Ticaret adlı teşebbüste Dilaver Kocatepe, Eskişehir Çifteler'de faaliyet gösteren As Tarım Market Ziraat Aletleri adlı teşebbüste Can Rusçuk, Kütahya Tavşanlı'da faaliyet gösteren Bereket Motorlu Araçları San. Tic. Ltd. Şti.'de Osman Oral ve Burdur'da faaliyet gösteren Sağlam Tarım adlı teşebbüste Mehmet Kınacı adlı şahıslarla telefon görüşmeleri yapılmıştır. Sağlam Tarım haricinde diğer tüm teşebbüs yetkilileri ile yapılan görüşmeler neticesinde söz konusu yetkili satıcıların kendi il veya ilçeleri dışındaki yerlere de ürün satabildikleri anlaşılmış ve aktif veya pasif satışların kısıtlandığına dair herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

90 Diğer taraftan, yapılan görüşmede Sağlam Tarım yetkilisi tarafından; satış faaliyetlerinin sadece Burdur ili içerisinde yapıldığı, farklı illere satış yapılmadığı, bu durumun da Sevindi Tarım'ın bilgisi dâhilinde olmakla birlikte, kendi ticari ahlak görüşü doğrultusunda böyle bir karar alındığını vurgulamış ve Sevindi Tarım'ın bu konuda bir yaptırım bulunmadığını dile getirmiştir.

I.3. Değerlendirme

100 Sevindi Tarım'ın sahip olduğu pazar payı ve iş hacmi dikkate alındığında hakim durumda bulunmadığı ve bu nedenle şikayet konusu iddiaların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi kapsamına girmeyeceği açıktır. Bu doğrultuda şikayet konusu iddialar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasak"* kabul edilmiştir.

110 Bu çerçevede şikayet konusu Sevindi Tarım tarafından gerçekleştirilen Hayratoğlu Ticaret'e yönelik bayiliğin feshedilmesi ve mal vermenin kesilmesi uygulamaları, Sevindi Tarım'ın bayilerine yönelik belirli bölgelere ve/veya müşterilere aktif ve/veya pasif satışları yasaklamaya yönelik politikalarından kaynaklanıyorsa söz konusu uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal oluşturabilmesi mümkündür.

Ancak yürütölen önaraştırma sürecinde, Sevindi Tarım tarafından aktif ya da pasif satışın engellenmesi yönünde sistemli bir strateji izlendiğine dair tutarlı herhangi bir bilgi veya bulguya ulaşılamamıştır. Bunlara ek olarak, söz konusu firmanın yetkili satıcılarıyla yapılan görüşmeler neticesinde, aktif ve/veya pasif satışların kısıtlanmasına dair beyanat veren olmamıştır. Bu çerçevede dosya konusu iddialara ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

120 Diğer taraftan incelenen taraf olan Sevindi Tarım'a 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Teblię hakkında bilgilendirici bir görüş yazısının gönderilmesinin faydalı olacağı düşünülmüştür. Bilindięi üzere, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar -dikey anlaşmalar- 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Teblięleri ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Teblięi'nde (2002/2 sayılı Teblię) belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanunun 4. maddesindeki yasaklamadan Kanunun 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur. 2002/2 sayılı Teblię ile alıcının müşterilerince yapılacak satışları kapsamaması kaydıyla, sağlayıcı tarafından kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bir bölgeye ya da münhasır müşteri grubuna yapılacak aktif satışların kısıtlanması Teblię kapsamında muafiyetten faydalanan bir kısıtlama kabul edilirken, pasif satışların kısıtlanması anlaşmayı grup muafiyeti kapsamından çıkarmaktadır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.